

ГАСТРОЭНТЕРОЛОГИЯ

Абдуллаев Р. Б

профессор кафедры факультетской и
госпитальной терапии,
Ургенчский филиал Ташкентской
медицинской академии
Ургенч, Узбекистан

Дусанов А.Д

доцент кафедры внутренние болезни №4,
Самаркандский Государственный
медицинский университет,
Самарканд, Узбекистан

Холжигитова М.Б.

PhD, доцент кафедры внутренние болезни №4,
Самаркандский Государственный
медицинский университет,
Самарканд, Узбекистан

Бердалиев А. А

клинический ординатор 2 курс,
Самаркандский Государственный
медицинский университет,
Самарканд, Узбекистан

Махаммадиев Р.Н.

клинический ординатор 2 курс,
Самаркандский Государственный
медицинский университет,
Самарканд, Узбекистан

МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ СЛИЗИСТОЙ ОБОЛОЧКИ ЖЕЛУДКА У БОЛЬНЫХ ХРОНИЧЕСКИМ ГАСТРИТОМ КУРЯЩИХ ТАБАК «НАС»

For citation: Abdullaev R.B., Dusanov A. D. Kholjigitova M.B., Berdaliev A.A., Mahammadiev R. N. MORPHOLOGICAL CHANGES IN THE GASTRIC MUCOSA IN PATIENTS WITH CHRONIC GASTRITIS SMOKING TOBACCO “NAS”. Journal of cardiorespiratory research. 2023, vol 1.1, issue 23, pp.131-134

АННОТАЦИЯ

Ведущую роль в этих наблюдениях играют выраженные формы атрофического гастрита. В связи с этим полученные нами данные о морфологических изменениях в СОЖ при хроническом гастрите вообще, а в особенности у больных имеющих вредную привычку - употребление табака «наас», имеет не только теоретическое, но и большое практическое значение.

Ключевые слова: гастрит, слизистая оболочка, табак, молодой возраст.

Abdullaev R.B.

Professor of the Department of
Faculty and Hospital Therapy,
Urgench Branch of the TMA
Urgench, Uzbekistan

Dusanov A. D.

Associate Professor,
Department of Internal Medicine №. 4,
Samarkand State Medical University,
Samarkand, Uzbekistan

Kholjigitova M.B.

PhD, Associate Professor of the
Department of Internal Medicine № 4
Samarkand State Medical University,
Samarkand, Uzbekistan

Berdaliev A. A.

clinical intern 2 course Department
of Internal Medicine № 4,
Samarkand State Medical University,
Samarkand, Uzbekistan

Maxammadiev R.N
clinical intern 2 course Department of Internal
Medicine № 4,
Samarkand State Medical University,
Samarkand, Uzbekistan

MORPHOLOGICAL CHANGES IN THE GASTRIC MUCOSA IN PATIENTS WITH CHRONIC GASTRITIS SMOKING TOBACCO “NAS”

SUMMARY

The leading role in these observations is played by pronounced forms of atrophic gastritis. These data indicate that the degree of expression and severity of structural changes, the depth and prevalence of the process are closely related to the period of use of “nasa” tobacco. In this regard, our data on morphological changes in the gastric mucosa in chronic gastritis in general, and especially in patients with a bad habit - the use of tobacco “us”, is not only theoretical, but also of great practical importance.

Key words: gastritis, mucous membranes, tobacco, young age.

R.B. Abdullaev

fakultet va gospital terapiya kafedrası professori
Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali
Urganch, O'zbekiston

A.D. Dusanov

4-son ichki kasalliklar kafedrası, dotsenti
Samarqand davlat tibbiyot universiteti
Samarqand, O'zbekiston

M.B. Xoljigitova

PhD., dotsent 4-son ichki kasalliklar kafedrası,
Samarqand davlat tibbiyot universiteti
Samarqand, O'zbekiston

A.A. Berdaliev

4-son ichki kasalliklar kafedrası, klinik ordinator
Samarqand davlat tibbiyot universiteti
Samarqand, O'zbekiston

R.N. Mahammadiev

4-son ichki kasalliklar kafedrası, klinik ordinator
Samarqand davlat tibbiyot universiteti
Samarqand, O'zbekiston

“NAS” TAMAKI CHEKADIGAN SURUNKALI GASTRITLI BEMORLARDA ME'DA SHILLIQ QAVATIDAGI MORFOLOGIK O'ZGARISHLAR

ANNOTATSIYA

Ushbu kuzatishlarda yetakchi rolni atrofik gastritning aniq shakllari o'ynaydi. Bu ma'lumotlar strukturaviy o'zgarishlarning ifodalanish darajasi va jiddiyligi, jarayonning chuqurligi va tarqalishi “nasa” tamakidan foydalanish davri bilan chambarchas bog'liqligini ko'rsatadi. Shu munosabat bilan, umuman, surunkali gastritda oshqozon shilliq qavatidagi morfologik o'zgarishlar va ayniqsa, yomon odat bo'lgan bemorlarda - tamaki “biz” dan foydalanish haqidagi ma'lumotlarimiz nafaqat nazariy, balki katta amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: gastrit, shilliq qavatlar, tamaki, yoshlik.

Dolzarbliqi. O'rta Osiyo mintaqasidagi respublika va viloyatlarda “nas”dan foydalanishning tarqalishi har xil [2,5,8,10]. Masalan, Jambul viloyatida 10135 nafar aholining 14,3 foizi, Chimkent viloyatida 4,5 foizi, Tojikistonda 19,7 foizi, Turkmanistonda 13,6 foizi tamaki iste'molchisi “biz” ekanligi aniqlangan [7,9,11]. Tamaki “nas” ning oshqozon shilliq qavatiga, og'iz bo'shlig'iga ta'siri bo'yicha tadqiqotlar kam [1,3,4,6,12]. Hozirgi vaqtda tamakidan foydalanishning ayniqsa yoshlarda ko'payishini hisobga olgan holda, surunkali gastrit (SG) bilan og'rikan bemorlarda oshqozon shilliq qavatiga ta'sirini o'rganish dolzarb mavzulardandir.

Maqsad. Tadqiqotimizning maqsadi O'zbekiston Respublikasi hududi Janubiy Orolbo'yi, ya'ni Xorazm viloyatining ekologik jihatdan noqulay sharoitlarida yashovchi, surunkali gastrit bilan og'rikan, til ostida tamaki qo'yuvchi bemorlarda oshqozon shilliq qavatidagi morfologik

o'zgarishlarni o'rganishdan iborat bo'ldi.

Materiallar va tadqiqot usullari. Tadqiqot 60 nafar bemorda o'tkazildi. Morfologik tadqiqot uchun material esafagogastroduodenofibroskopiya paytida olingan oshqozon shilliq qavatining turli bo'limlaridan (pilorik, kardial bo'limlari va oshqozon tanasi) maqsadli biopsiya namunalari iborat edi. Biopsiya materiali Van Gisonga ko'ra, gematoksilin - eozin bilan bo'yalgan va PAS reaksiyasi ham amalga oshirilgan (Mak Manus bo'yicha, A. L. Shabadash tomonidan o'zgartirilgan). Oshqozon shilliq qavatining morfologik holati surunkali gastritning morfologik tasnifi bo'yicha baholandi.

Nazorat guruhiga surunkali gastrit bilan og'rikan, “nas” tamaki iste'mol qilmaydigan, yoshi va jinsi tarkibi tekshirilgan bemorlar bilan bir xil bo'lgan, oshqozonni gistologik tekshirishda gastritning quyidagi shakllari aniqlangan

40 nafar bemordan iborat edi. Shilliq qavat: yuzaki 6 (15%) holatda, surunkali gepatit, shilliq bezlar atrofiyasi bilan 8 (20%), epiteliy tuzilmasini o'zgartirmagan atrofik gastrit 5 (12,5%) , epiteliyning qayta tuzilishi bilan atrofik gastrit 2 (5%) , atrofik-giperplastik gastrit 9 (22,5%) va gipertrofik

gastrit 10 (25%) tashkil qildi. Anamnestik ma'lumotlarni ishlab chiqishda "nas" tamaki iste'mol qilish vaqtiga alohida e'tibor berildi, shu munosabat bilan bemorlar 3 guruhga ajratildi.

1-jadval.

Guruh	«nas» qabul qilish davomiyligi /yil/	Barcha bemorlar
1	1 – 5	12 / 20% /
2	6 – 10	36 / 60% /
3	11 va ko'proq	12 / 20% /

1-jadval. Surunkali gepatit bilan og'rigan bemorlarni tamaki chekish muddatini hisobga olgan holda guruhlariga bo'lish.

Yuqoridagi ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, eng katta guruh /60%/ 6 yoshdan 10 yoshgacha "nas" dan foydalanadigan odamlardir. Oshqozon shilliq qavatidagi o'zgarishlarning 7 (58,3%) holatida birinchi guruhning 12 ta kuzatuvidan oshqozon shilliq qavatining gistologik tekshiruv yuzaki gastrit rasmiga to'g'ri keldi. 5 (41,7%) boshqa kuzatuvlarda gipertrofik gastritga mos keladigan o'zgarishlar aniqlandi.

Ikkinchi guruhdagi 36 ta holatda yuzaki gastrit 3 (8,1%) holatda, gipertrofik gastrit 10 (28%) holatda qayd

etildi. Oshqozon shilliq qavatidagi o'zgarishlar 7 (19,4%) holatda epiteliyning qayta tuzilishsiz atrofik gastrit deb baholandi va 4 (11,1%) holatda atrofik-giperplastik gastrit / AGG / rasmiga mos keladi, 7 (19,4%) kuzatuvlar atrofiyasiz shilliq bezli bilan GG ga to'g'ri keldi va 5 (4%) holatda epiteliyning qayta tuzilishi bilan atrofik gastritga to'g'ri keldi. Tez-tez va uzoq vaqt davomida ishlatgan uchinchi guruh bemorlarida faqat atrofik gastrit qayta tuzilmasdan /n = 5/ va epiteliyning qayta tuzilishi bilan / n = 7 // 2-jadval/ qayd etildi.

2-jadval.

gr n =12	2-gr n =36	3-gr n =12
Yuzaki gastrit /YG/-7; gipertrofik gastrit /GG/-5	YG-3Gg-10; AGG-4; SG bezlarining zararlanishi atrofiyasiz -7, atrofik gastrit qipiqalanishsiz -7, atrofik gastrit qipiqalanishli -5	atrofik gastrit epiteliyda qipiqalanishsiz -5, atrofik gastrit epiteliyda qipiqalanishli -7

2-jadval. Oshqozon tizimining mag'lubiyatini hisobga olgan holda surunkali gepatit bilan og'rigan bemorlarning «biz» chekadigan taqsimoti.

Tadqiqot natijalari va ularni muhokama qilish. Shunday qilib, birinchi guruh bemorlari orasida oshqozon shilliq qavatida yuzaki va gipertrofik gastrit kabi morfologik o'zgarishlar qayd etilgan bo'lsa, oshqozon shilliq qavatining atrofiyasi gastritning morfologik rasmida hali muhim o'rinni egallamaydi. «Nas» qo'llash muddati oshgani sayin, oshqozon shilliq qavatining shikastlanishining tabiati ham o'zgaradi. Kuzatuvlarning ikkinchi guruhida atrofik gastritning aniq shakllari ulushi ortadi va faqat alohida holatlarda uzoq muddatli tamaki iste'molchilarida yuzaki gastrit aniqlanadi. 11 yildan ortiq vaqt davomida "Nas" ni ishlatadiganlar orasida / 3-guruh / yuzaki gastrit va atrofiyasiz bezli shikastlanishlar bilan surunkali gepatit umuman sodir bo'lmadi. Ushbu kuzatishlarda etakchi rolni atrofik gastritning aniq shakllari o'ynaydi. Bu ma'lumotlar strukturaviy o'zgar-

ishlarning ifodalanish darajasi va kuchayishi, jarayonning chuqurligi va tarqalishi "nas" tamakidan foydalanish davri bilan chambarchas bog'liqligini ko'rsatadi.

Xulosa. Bizning ma'lumotlarimiz shuni ko'rsatdiki, "nas" tamakidan uzoq vaqt foydalanish surunkali gastritning rivojlanishida xavf omilidir. Surunkali gastrit muammosining ahamiyati nafaqat uning tarqalishi bilan, balki asosan gastritning ayrim shakllarining oshqozon o'smalari bilan bog'liqligi bilan bog'liq. Shu munosabat bilan, umuman, surunkali gastritda oshqozon shilliq qavatidagi morfologik o'zgarishlar va ayniqsa, yomon odat bo'lgan bemorlarda - tamaki "nas" dan foydalanish haqidagi ma'lumotlarimiz nafaqat nazariy, balki katta amaliy ahamiyatga ega. Ushbu kasallikning oldini olish gastroenterologiyaning dolzarb yo'nalishi hisoblanadi.

References / Список литературы / Iqtiboslar

1. Антонов, Н.С. Противодействия табачной эпидемии-сохранение здоровья людей / Н.С. Антонов, Г.М. Сахарова // Профилактическая медицина. -2010. -№6. -С.3-7.
2. Abdullaev R.B., Dusanov A.D., Xoljigitova M.B. Me'da va o'n ikki barmoqli ichak yara kasalligida magnitoterapiyaning qo'llanilish samaradorligi. Журнал кардиореспираторных исследований. 1 (1.1), 89 2022
3. Abdullaev R.B., Dusanov A.D. Xoljigitova M.B., Ismoilova O. Surunkali gepatit kasalligini davolashda xalq tabobati va fizioterapiyaning ahamiyati. Журнал кардиореспираторных исследований. 1 (1.1), 88 2022
4. Абдулхаков, С. Р. Неспецифический язвенный колит: современные подходы к диагностике и лечению / С. Р. Абдулхаков, Р. А. Абдулхаков // Вестн. соврем. клинич. медицины. – 2009, Т. 2, Вып. 1. - С. 32–41.
5. Воспалительные заболевания кишечника / Дэниэл Дж. Штайн, Реза Шейкер // М.: Гэотар-Медиа. – 2019. – 33 с.

6. Дон, Т.А. Исследование некурительной никотиносодержащей продукции / Т.А. Дон, А.Г. Миргородская и др. // Журнал Новые технологии. -2019. -№2(48). -С.46-56.
7. Dusanov A.D., Xoljigitova M.B., Abdullaev R.B. Ekologik jixatdan noqulay hisoblangan Xorazm viloyatida yashovchi surunkali gepatit bilan kasallangan bemorlarda parhez davolashning o'g'ni. Журнал кардиореспираторных исследований. 1 (1.1), 379 2022
8. Дусанов А.Д. Клинико-иммунологическая характеристика неспецифического язвенного колита. Автореферат. Самарканд 1993 г.
9. ва клиник тиббиёт журнали. Тошкент 2014 й, №3, том 2. 78-79 бетлар
10. Obraztsov V.P. To the general symptomatology of enteritis and colitis. Russkiy arkhiv patologii, klinicheskoy meditsiny I bakteriologii. 1896; 1:285-93. (in Russian)
11. Зиненко, Ю.В. К вопросу о проблеме оборота насвая в Российской Федерации. Вред здоровью и последствия употребления насвая / Ю.В. Зиненко // Вестник Сибирского юридического института ФСКН России. -2016. -№3(24). -С. 54-59.
12. Parfenov A.I. Diagnosis and treatment of enteropathy. Russkiy meditsinskiy zhurnal. 2013; 13; 731-6. (in Russian).
13. Раганин, М.У. Количественный и качественный химический анализ некурительного табака насвай / М.У.Раганин, У.Заттерстрем, Й.Линдхольм // Журнал Наука и Здоровоохранение. -2016. -№1. -С.106-109.